

zám.

amilia,
gyver-
abjá-
ép 4
ilma,
inger
l és
frt.
bozy
izike
tatott

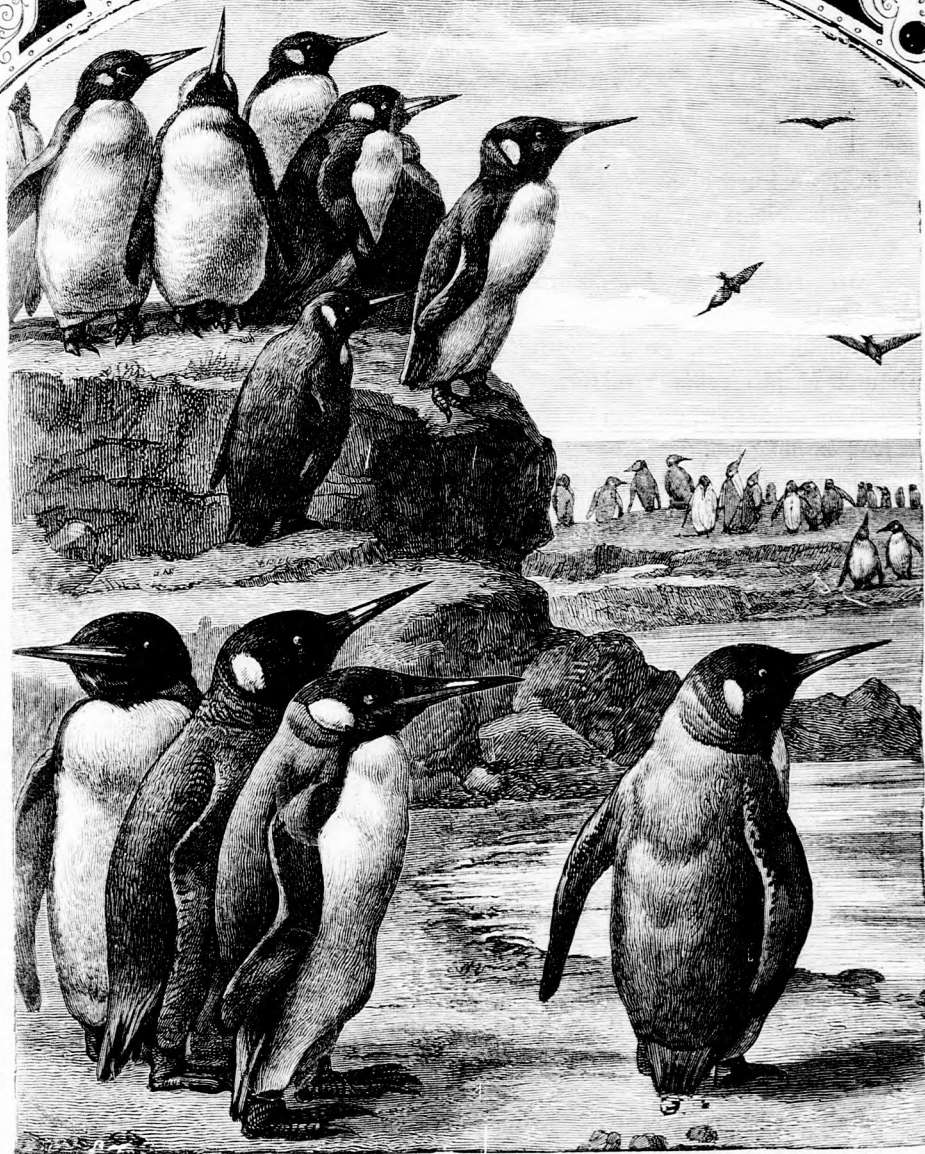
ada-
ressy
Me-
zók :
a 50
riska
lifka
lifka
lifka
kr.,
e 10
onka
zsike
a 20
kr.,
0 kr.,
atott
osz-
i van

kis
i.

angó
másó-
ó.

pület.
lat.

KIS LAP

A PINGVIN. (Lásd a 259. lapon.)

XXIV. kötet. 17. szám.

Ára negyedévre 1 fnt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883. április 29-én.

K I T A S Z I T V A.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

z öreg asszony egyszerű, de jó vacsorát főzött. Bár éhes és fáradt voltam, alig tudtam valamit enni; ellenben Károly jóízűen falatozott és a hű Káplárról is gondoskodott, közben pedig beszélgetett házi asszonyunkkal. És egyszer olyat kérdezett tőle, hogy elpirultam, mert nekem kellett volna erre gondolnom. Azt kérde:

— Megirták-e már András gazda feleségének, hogy az ura itt meghalt?

— Gondoltunk rá, de bizony még nem irtunk. Majd megkérek valakit.

— Nem szükséges, szoltam én közbe. Majd irok én, még ma.

Az öreg asszony egy kis szobácskába vezetett minket s ott helyezkedtünk el. Én mindjárt vettem papirost és hozzá készültem a levélíráshoz, mialatt egészen csüggedten mondtam Károlynak:

— Szegény Dorka anyó! Ugyancsak más hirt kap, mint a milyet várt. Az ura meghalt, én pedig nem találhatom meg többé szüleimeit.

— Az még éppen nem olyan bizonyos, felelé Károly nyugodtan. Ha rátaláltak András gazdára és várják tőle a hirt, hogy te hol vagy, hát bizonyosan nyugtalanokodni fognak, hogy nem jelentkezik. Akkor megint ott fogják keresni a faluban. Helyette ott találják majd Dorka anyót, tehát csak az szükséges, hogy Dorka anyó tudja, hol vagyunk. Én az egészben nem látok valami nagy bajt.

Bámulva néztem Károlyra, aztán szinte ujjongva ugrottam a nyakába.

Hiszen tökéletesen igaza van! Ugy van!.. szüleim nem fogják abba hagyni a keresést, okvetlenül várják a tudósítást András gazdától és ha nem kapják, hát nagyon természetesen újra utána néznek, kutatni fogják, hol a hiba; mindenesetre Dorka anyóhoz fognak fordulni és akkor minden rendben lesz. Valamivel később jutok vissza családomhoz, egyéb baj nincs.

Egészen megvigasztalódtam s nem győztem eleget hálálkodni Károlynak, hogy ily hamar kitalálta a segítséget. De ő azt egészen természetes dolognak vette, mintha semmi érdeme sem volna benne, hogy megvigasztalt. Igaz, hű barátom volt.

— No csak ird szaporán a levelet, mondá.

Hozzáfogtam, de bizony csak nehezen tudtam megírni. Legelőször is azt kellett tudtára adni, hogy András gazda meghalt. Én magam, az igaz, nem nagyon szerettem András gazdát, de Dorka anyó szerette, hiszen a férje volt; kiméletesen, részvétellel kellett tehát tudtára adni és megvigasztalni. Azután pedig megírtam, milyen nagy csapás reám nézve András gazda halála, mert most már nem tudom, hova forduljak, hogy rátaláljak szüleimre, kik engemet keresnek. Kértem tehát Dorka anyót, hogy ha talán az az idegen ur, a ki először kérdezősködött utánam, megint oda menne vagy levelet írna, adja mindjárt tudtomra, vagy ha akármit egyebet is tud Dorka anyó, írja meg nekem rögtön, mert borzasztó most a helyzetem. A mig szegény, kitalált, árva gyerekek tudtam magamat, bele- nyugodtam sorsomba, de most, mikor már

olyan szívesen fényes te boldogtala

A l...
tehetünk
feleletet.
szobában,
de Károly
járt az els

— M...
set után. I...
hogy nehá...
lást és eb...
várunk, n...
hát dolgoz

— M...
kozva.

— O...
a városlig...
a hol sok...
produkczió...
annyira...
mégis esa

Eleim...
komédiázá...
beérünk I...
leszek. De...
Károlynak...
tehát szép

Nagy...
pénzecske...
hogy megt...
porodott. I...
nek, de mo...
csak busla...
vártam, m...
Néha nag...
hogy háth

olyan szép reményekben életem, olyan fényes terveket szőttem, most rettentően boldogtalan vagyok.

A levelet elküldtük s aztán nem tehetünk egyebet, minthogy vártuk a feleletet. Én egész nap ott ültem volna a szobában, szomorú gondolatokba merülve; de Károlynak ez nem volt kedvére s mindjárt az első napon így szólt:

— Most pedig lássunk valami kereset után. Még van ugyan egy kis pénzünk, hogy néhány napig megfizethessük a szállást és ebédet; de ki tudja meddig kell várunk, míg jobbra fordul a dolog. Addig hát dolgozzunk, legalább eltelik az időnk.

— Mit akarsz tenni? kérdém csodálkozva.

— Csak azt, a mit eddig. Kimegyünk a városligetbe meg más mulatóhelyekre, a hol sok ember van együtt s tartunk produkciókat. Itt nem fognak ugyan annyira megbámulni, mint falun, de mégis csak összeszedünk egy kis pénzt.

Eleinte nem volt semmi kedvem a komédiázásra, hiszen azt hittem, mihelyt beérünk Budapestre, rögtön gazdag urfi leszek. De végre is be kellett látnom, hogy Károlynak igaza van. Uraskodás helyett tehát szépen folytattam a komédiáskodást.

Nagy szerencsénk volt, igen szép pénzececskét kerestünk mindennap, úgy hogy megtakarított pénzünk meglepően szaporodott. Máskor nagyon örültem volna ennek, de most csupán Károly örült, én pedig csak buslakodtam s egyik napról a másikra vártam, mikor fog már változni a dolog. Néha nagy rettegéssel gondoltam arra, hogy hátha végkép megsemmisül minden

szép reményem, örökre csak az a katasztrofált árva maradok, a mi eddig voltam? De Károly mindig nyugtatott.

(Folytatása következik.)

A kis hajós.

(Képpel a 269. lapon.)

SZÁLLJ kis hajócska, szállj
E tengeren tova!
Más messzi parti táj
Reád vár, szállj oda!

Vitorlád, mint a hó.
Dagasszák jó szelek!
Repülj, kicsiny hajó,
Isten legyen veled!

Hol örvény vet habot,
Olyan helyet kerülj,
Zátonytól óvakodj,
Nehogy még elmerülj.

A túlsó partokon
Hugom, Piroska vár:
Szállj úgy e habokon
Mint légben a madár!

VIZI MADARAK.

— A sirály. — A vöcsök. — A pingvin. —

— Természetrajzi csevegés. —

(Képpel a cziml. és a 260. és 261. lapokon.)

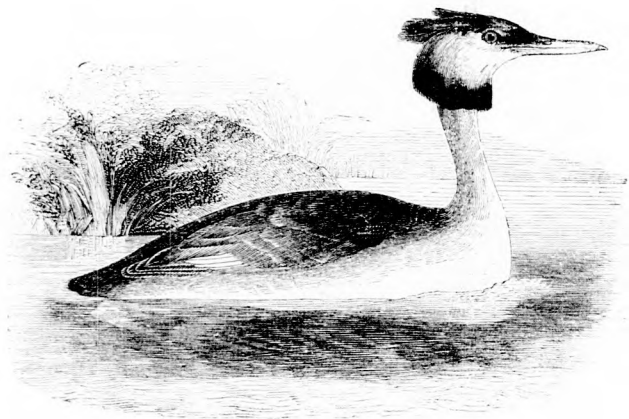

MADARAKRÓL rendszeren úgy szoktunk megemlékezni, mint olyan boldog lényekről, melyek vígan, szabadon röpkednek magasan a levegőben. A legtöbb madár csakugyan olyan is: fönt a fák tetején, szikla-csucsokon fészkel s folyókon, tengeren repül keresztül. De nem minden madár ilyen. Nagyon sok van olyan, hogy vagy épenséggel nem tud röpkülni, vagy csak nagyon rosszul és nem is a röpkülest szereti, hanem az uszkálást s csak akkor

érzi jól magát, ha vízben pacskolhat, buk-dácsolhat.

Házi szárnyasaink közt a liba és kacska ilyen, a vadon élő madarak közt pedig a világ minden részében található a vízi szárnyasok különféle fajait. Vannak olyanok, melyeknek nagyon hosszú a lábuk, úgy hogy meglehetősen mély vízben tudnak gázolni, mások meg kitűnő uszók s ezek az igazi vízi madarak. Egész testök már szinte rá van szabva, hogy vízben éljenek. Tollazatuk nagyon tömött és

mintegy olajos, úgy hogy akár meddig uszkálnak, a víz nem hat testökig; lábukon uszó hárttyát viselnek. De nemcsak uszni tudnak igen jól, hanem a víz alá bukni is, a mire szükségök is van, mert halból és más vízi állatokból táplálkoznak. A szárazföldre csak pihenni jönnek ki és mikor tojásaikat költik. Rendesen a víz partján levő nádasban, bozótban raknak fészket. De van sok olyan is, mely épenséggel nem rak fészket, hanem csak a pusztza földön költi ki tojásait.

A vöcsök.

A legtöbb vízi madár igen ügyetlenül mozog a szárazon, de röpködni némelyik pompásan tud. A nálunk is tanyázó vadliba kitűnően röpködi, de még jobban ért hozzá a sirály, mely az északi tenger szigetén fészkel és egész nap a tenger fölött repdes, leskelődve, hogy a vízből egy-egy halacska kiragadhasson. Egy másik tengeri madár, a vöcsök nem szeret röpködi, de annál inkább uszkálni és a víz alá buk-dácsolni. Ha megpillant egy-egy halacska, villámgyorsan utána ered s ha a halacska hirtelen nem bocsátkozik le nagyon mélyre, a vöcsök biztosan megkaparítja,

mert maga is jó mélyre le tud merülni és hosszú ideig bír a víz alatt maradni.

A legsajátságosabb vízi madár azonban a *pinguin*. Ez már igazán csak vízre termett s röpködi épenséggel nem tud járni pedig csak nagyon rosszul. A déli sarktenger szigetén van hazája, de csak tojásait kiköltetni jár a szárazra, különben folyvást vízben él. Szárnyai el vannak törpülve és jóformán tollatlanok, úgy hogy meg sem kísérheti a röpködi; de az uszásnál hasznát veszi, szárnyaival is előbbre tolja magát és nincs olyan ügyes uszó, mint a *pinguin*. A legnagyobb vihar-

tól sem félger, a pinguan siklik o

Rendesen némelyikben látható Természetesen nyáznak, hanem a hétévednek e nem tud lábain ügy

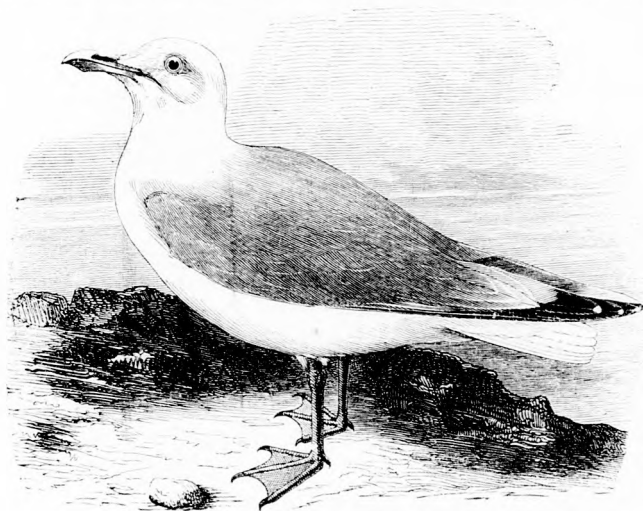
szeretnekkoznak, és Külön csak a fiatalok melyeknek guinok, m időben el új tolluk mint vala pedig a t mert a p sima tol

tól sem fél; akármilyen hullámos a tenger, a pinguin bátran neki megy és biztosan siklik el a tajtékozó habok fölött.

Rendesen nagy csapatokban él együtt s némelyik szigeten százezernyi seregekben láthatni, mikor a napon sütkeznek. Természetesen csak olyan szigeteken tanyáznak, hol nemcsak nem lakik ember, hanem a hova még hajósok is csak ritkán tévednek el. Mert szárazföldön a pinguin nem tud menekülni üldözője elől; kurta lábain ügyetlenül, lassan czammog és ha

nagyon nagy a veszély, úgy igyekszik magán segíteni, hogy hasra fekszik és szárnyaival iparkodik magát gyorsabban előre tolni. De bizony így sem igen sikerül menekülnie, ha nincs közel a víz, a hol meg aztán ő van előnyben.

Mikor a pinguinok a száraz földön pihennek, nagyon mulatságos sereget képeznek. Kurta lábuk nagyon hátra esvén, állásuk, járásuk egyenes, merev mint a katonáé, vagy mint ha a kutya két lábon jár. Mivel pedig mindig társaságban

A SIRÁLY.

szeretnek lenni, szépen egymás mellé sorakoznak, és ebben is katonás rendet tartanak. Külön csapatban állnak az öregek, külön a fiatalok és ismét külön az olyanok, melyeknek tollazata nincs rendben. A pinguinok, mind sok más madár is, bizonyos időben elhullatják régi tollukat s e helyett új tolluk nő; de a míg ez tart, borzasak, mint valami fésületlen gyermek. Az illet pedig a többi madár nem tűri meg közel, mert a pinguin hiúnak látszik fényes sima tollazatára; a szárazon folyvást

simítgatja, tisztítgatja, és elégedetten nézgeti magát végig.

A kicsinyeket az öreg pinguin a sziklán költi ki, nem vezeti rögtön a vízbe, sőt az a furcsa, hogy ez a pompásan uszó madár piczike korában fél a víztől. Természetbuvárok sokszor meglesték, hogy az öreg pinguinnak fáradságába kerül, míg kicsinyeit be tudja csalni a vízbe. Néha a kicsinyek semmiképp sem akarják követni anyjukat s ekkor az öreg igen katonásan végez velök: elvezeti őket a part mere-

dekebb helyére és onnan letaszítja a félénk kicsinyeket a vízbe. Persze, mikor már egyszer lent van a vízben, akkor a kis pinguin is észreveszi, hogy ő nagyon jól tud úszni. Azon túl aztán maga siet a vízbe.

Hajósok, vadászok sűrűn keresik fel a délsarki tenger ama szigeteit, hol a pinguinok tanyáznak, mert a pinguin igen értékes zsákmány. Nagyon kövérre hízik, egy-két ujjnyi vastag szalonna van bőre alatt s ezt a vadászok kiolvasztják és jó pénzen eladják. Megfogni pedig a pinguin nagyon könnyű. A vadászok meglesik, mikor nagy sereg pinguin szállt ki a szárazföldre. Ekkor a vadászok csónakon a tenger felől közelednek s partra lépve befelé kergetik a megriadt madár sereget. A szegény pinguinok próbálnak menekülni, de persze hiába, mert kurta lábaikkal ügyetlenül bukdácsolnak s üldözőik mihamar elérik és agyon ütik őket. Pusztá kézzel is össze lehet őket fogdosni, mert bár ilyenkor igyekeznek harapni, nem valami veszedelmesek.

Tanyájához a pinguin-csapat annyira ragaszkodik, hogy ha napról-napra üldözik is és mindennap elfognak közülök egy pár százat, a többi azért még is mindig visszatér és így a vadászok könnyű szerrel jutnak gazdag zsákmányhoz.

Itatás.

(Képpel a 264.—265. lapokon.)

*FÖLÉRNEK a hegyek, föl a magas égig,
A magas ég mély tó tükörében kéklik,
A mély csendü tájat be kongja, borongja
A legelő nyájnak szép szavú harangja.*

*Fris gyöp-lakomáját, ha végzi a csorda,
Szomjukat a tónak gyémánt vize oltja.
Hej, ki jámbor éltét ilyen tájon éli,
Királyok sorsával sorsát nem cseréli!*

SZIKRA ES LÁNG.

— Közli Pali bácsi. —

„! Tanúlni és mindig csak tanúlni!
Nem, már ezt tovább nem tűröm!
Sohajtott Pólíka, egy szőkefürtös
kis leányka és kedvetlenül dőlt az asztalra, szép szőke fejét kis kövér karjaira fektetvén. Hogy is hordhatnák tovább oly szabadon azok a gyöngé vállacskaí azt az észtől, ismeretektől telt okos főt! És csak zugolódott tovább:

— A kisasszony bizonyosan azt hiszi, hogy én csak arra való vagyok, hogy az ő nótájára táncoljak és azt a sok mindenféle feladatot végezzem, melyeket számomra naponként kitalál. Munkát feladni persze nem nehéz dolog; de egészen más azt el is végezni. Először egy egész hosszú és borzasztóan unalmas mesét tanultam meg könyv nélkül. Hogy is kezdődik? Igen:

*Egyszer róka koma sógorához indult
Rekkenő melegben, a mezőn . . .*

azután az egyszeregyet, de ez teljességgel nem megy a fejembe; aztán négy hosszú verset az énekes könyvből: egy egész oldalt tele irtam azzal a mondattal: »a türelem nemes erény«, és most, mikor már holtra fáradtam, még ezt a sok, sok francia szót kellene megtanulnom. Ez már bosszantó . . . nem is teszem meg. Nem! csak azért sem! Minél szorgalmasabb vagyok, annál többet kell dolgoznom. De hiszen ez nem maradhat így. Már jól laktam ezzel a rabsággal. Mától kezdve csak akkor fogok tanulni és dolgozni, a mikor kedvem tartja és nem akkor, mikor a kisasszony parancsolja. Mire való is ez a sok tudomány? Csak az én bosszantásomra, boldogtalanságomra!

E közben Pólíka oly hevesen, haragosan hadonázott, hogy az ártatlan, francia könyvet az asztalról lelökte, úgy, hogy az kinyitott lapjaival esett a földre, mint a

mikor az
ját kiterje

— I

könyv. Ki
ragos és
tekintett l
Ott mara
fel onnan.

Apri

rással H
ismét hav

oly mosoly

a földre, n

be országá

hatalmosk

szigoruság

csakhamar

nyájas na

jökedvű. A

gek csopo

óriás szór

előtt s elt

sugarait.

Epen

ben Pólíka

tálnál, egy

a termész

mely oda l

kodott. Eg

a szép táj

én hiszem,

volt — mos

kegyetlenü

sötétbarna

te át.

Pólíka

boszúságát

hajtotta le

Ily he

ujjai közt l

az a fényes

Még

mintha azt

akarná. Pó

mereven né

Ugy tetsze

tudná elfor

mikor az ember arczzal esik le, két karját kiterjesztve.

— Így, ott a te helyed, te ostoba könyv. Ki nem állhatlak! kiáltá a kis haragos és sötéten összevont szemöldökkel tekintett le haragjának ártatlan tárgyára. Ott maradhatsz, én ugyan nem veszek fel onnan.

Áprilisi nap volt szeszélyes időjárással. Hol esett, hol nap sütött, majd ismét havazott, aztán ismét oly fényesen, oly mosolygóan lövelte a nap az ő sugarait a földre, mintha a tavasz királyát kísérné be országába s végét akarná vetni a tél hatalmoskodásának, durva, zord, jéghideg szigorúságának. A ki azonban ezt hitte, csakhamar keserűen csalódott, mert ez a nyájas nap nem sokáig maradt ilyen jókedvű. A láthatáron ismét nehéz fellegek csoportosultak, melyek csakhamar óriás szörnyekké nőttek a nap tányérja előtt s elfogták ennek világító, melegítő sugarait.

Epen abban a pillanatban is, melyben Pólíka oly durczásan ült ott az asztalnál, egyszerre ismét napfény áradt szét a természetben, ellentétben a rosz idővel, mely oda bent a gyermekszobában uralkodott. Egy ragyogó napsugár egyenesen a szép tágas, magas szobába hatolt és — én hiszem, hogy az nem pusztá véletlen volt — mosolyogva játszott a szegény, oly kegyetlenül eltaszított könyvön, melynek sötétbarna papiros födelét arannyal szőtte át.

Pólíka azt jól látta, de ez csak növelte bosszúságát s fejét annál makaacsabbúl hajtotta le ismét karjaira.

Ily helyzetben volt egy ideig; azután ujjai közt hunyorítva nézte, ott van-e még az a fényes napsugár?

Még ott volt ugyanazon a helyen, mintha azt a szegény könyvet vigasztalni akarná. Pólíka mély gondolatokba merülve mereven nézett a könyvre és a napsugárra. Ugy tetszett neki, mintha tekintetét nem tudná elfordítani arról a pontról s minél

tovább nézett reá, annál különösebben érezte magát. Szíve dobogott, arcza égett.

Való, vagy képzelődés volt-e az? Az a napsugár hosszú, hosszú aranyujjává változott, mely némán, de mégis oly sokat mondólag mutatott az eldobott könyvre. Álmodott-e, vagy igazán hallott egy lágy csengésű éneket, hangot, mely lassanként szavakká olvadt össze.

— Pólíka! Pólíka! reszketett a lágy hang a levegőn, mérsékeld haragodot, vedd föl azt a könyvet a földről, küzdjed le indulatodat, mely lelkesen most uralkodik!

Mily csodás hang az, melyet oly tisztán hallhatunk, ha nem tessük azt, a mit tenni kellett volna, vagy a mely minket megóv, mielőtt a roszat elkövetnők.

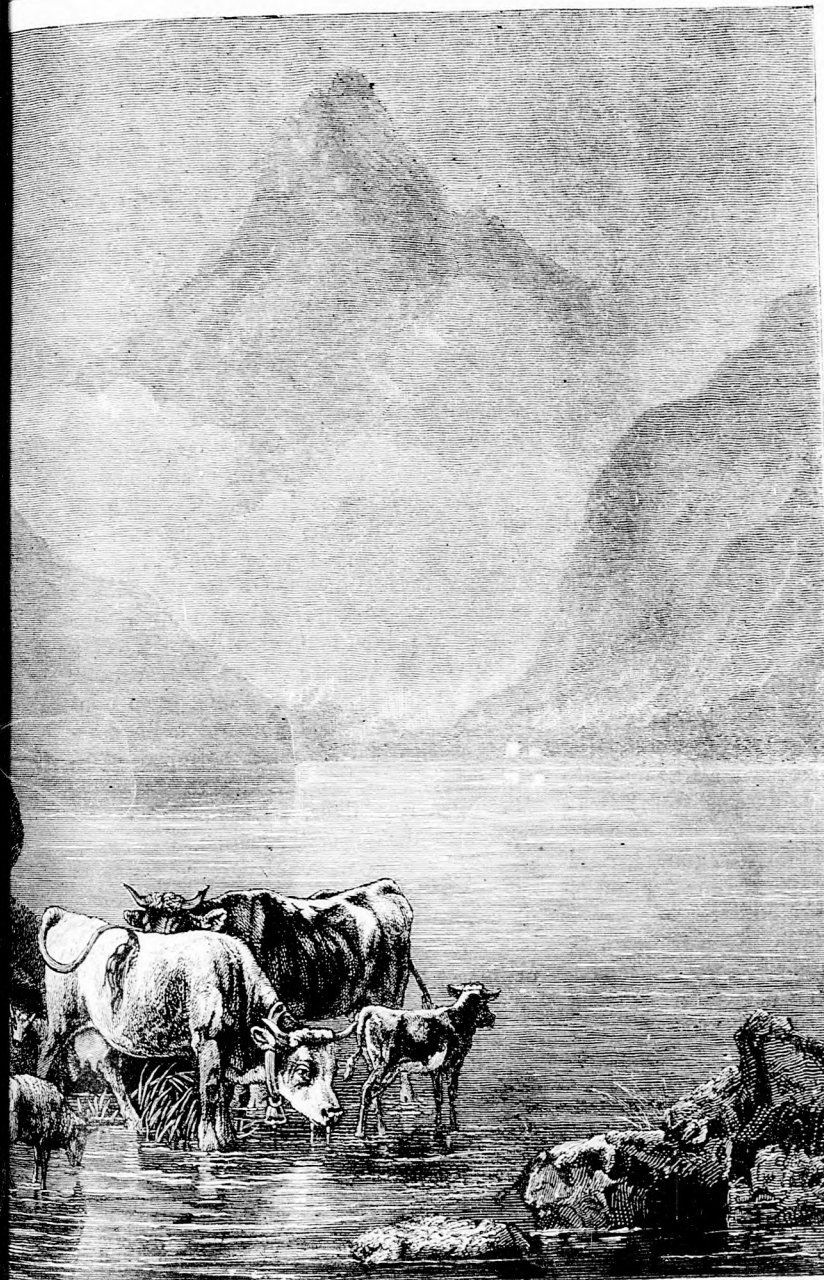
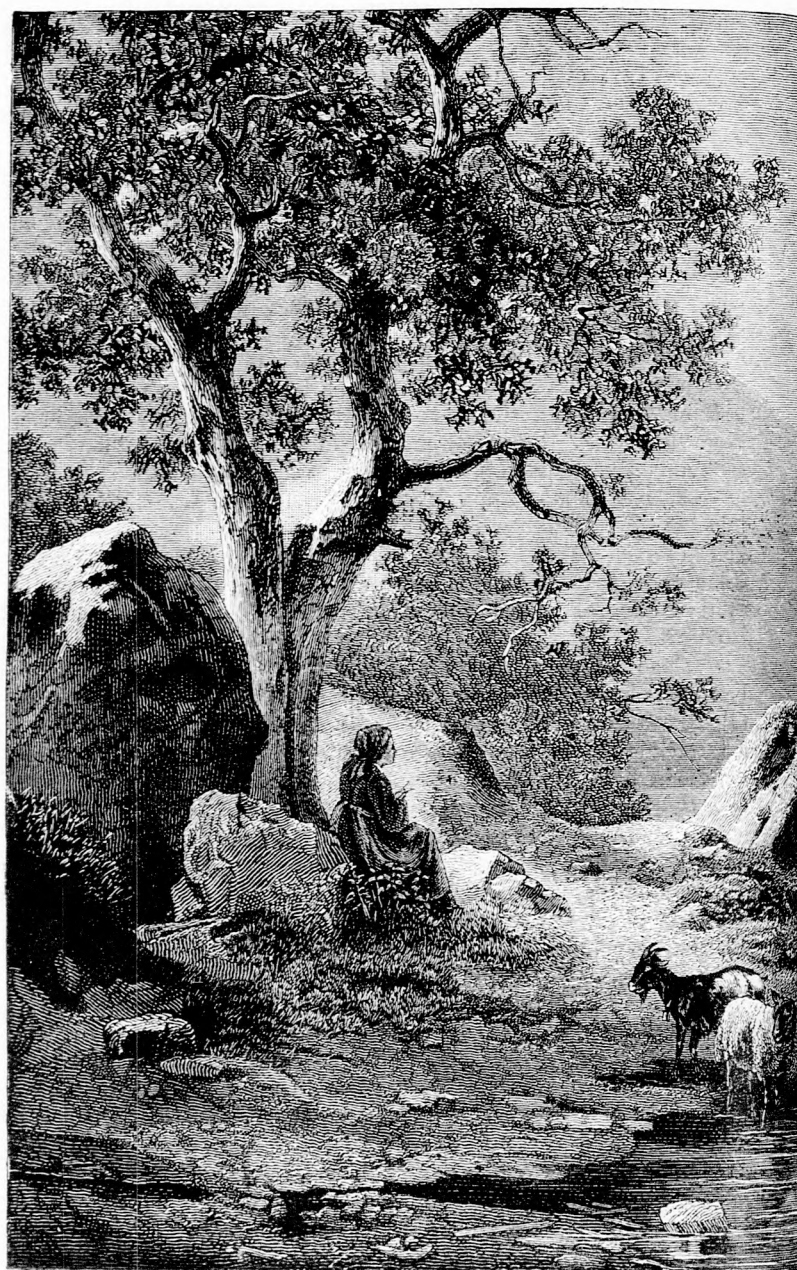
Hogy ti mindnyájan, mind, kivétel nélkül ismeritek e varázshangot, kis olvasóim, abban én nem kételkedem. De nem elég, hogy hallottátok: hallgatnotok is kell reá, vagyis engedelmeskednetek is kell e hangnak, mely töletek sohasem kíván olyat, mely hasznokra nem válik, mert ez a lelkiismeret szava. Először tompa, de mihelyt észreveszi, hogy figyelt k reá, mindinkább világosabbá, érthetőbbé lesz, míg utóljára a harang ezüst hangjává olvad.

Pólíka, úgy látszik, nem volt ily véleményben. Ő a hangokat igen tisztán hallotta, de úgy gondolta, csak hadd beszéljenek; a széket, melyen az asztalnál ült, eltaszította, a könyvnek és napsugárnak hátat fordított s az ablakhoz ment.

Az égen egymást üzték a fellegek. Amott, túl azon a nagy tavon, mely a kastély kertjét nyugatról határolja s a melyen túl azok a bérczes, sötét erdőségek emelkednek, ott keletkeznek azok a felhők s szállnak erre, mindig nagyobb, mindig ijesztőbb alakban, ólomszürkén, fakón, hömpölyögve, mint a zavaros víz hullámok.

Alig nézett ki, úgy tetszett neki, mintha az egész erdőség égne, mintha a

(Folytatása a 266. lapon.)

ITATÁS. (Lásd a 262 lapon.)

(Folytatás a 263. laphoz.)

felhők megannyi szörnyű füsttömegek volnának, melyek az erdőről kavarogva emelkednek a magasba. Igazán, egészen ilyen volt az, mikor a nagy szénás csűr égett. Először roppant füstfelhők emelkedtek föl, míg az emésztő tűz elég levegőt kapott, hogy fényes, magasra lobogó lángnyalábokban törjön ki.

Pólikának nagyon eleyen emlékeztében volt az a csűr-égés. Épen ebédelték, mikor hírül hozta az öreg béres, hogy a pajtában tűz ütött ki. Ijedve ugráltak fel mindnyájan; az apa fölnyergeltette háts lovát s néhány pillanat alatt oda vágatott a mezőre, melyen a csűr állott. Pólíka pedig mamája karjaiba kapaszkodva felfutott ezzel a kastély padlás-szobáiba, honnan jól lehetett látni mindent.

— Mily szomorú dolog! mondá a mama és Pólikának úgy tetszett, mintha most is hallaná e szavakat, — mily szomorú dolog, hogy az a sok, illatos széna mind hamuvá lesz, a helyett, hogy hasznos állataink tápszeréül szolgálna! Emlékszel-e még, mily serényen dolgoztak a kaszálók, a gyűjtők; mi pedig mindnyájan akik ott voltunk a mezőn apával, mennyire örültünk a gazdag szénatermésnek? Szűk esztendő lesz most már a lovakra, szarvasmarhákra és apának is sok gondot, nagy kárt okoz ez a tüzvész. Szerencsére, a csűr elkülönítve áll s más épületek nincsenek veszélyeztetve. Inkább egy csűr égjen le, mint istálló, vagy lakóház, a hol élő lények is juthatnak veszélybe, vagy épen áldozatul is eshetnek. Nézd, mily sötétszürke füsttömegek emelkednek! Mint küzdenek egymással! Most hirtelen vörös-fakó fény tör keresztül a sűrű gomolyokon. Ez már a láng előhírnöke ... most mindjárt útát tör magának, és azután, ha a tűz elérte teljes hatalmát, akkor a rombolás óriás lesz.

— Hogy támad az ilyen tűz, kedves mama? kérdé Pólíka, a s ha nem látott jelenet fölötti izgalomtól reszketve.

— Többnyire szerencsétlen véletlen okozza, de gyakran hanyagság, vigyázatlanság, gondatlanság is, vagy néha gonosz indulat, rossz szándék.

— Rossz szándék? ismétlé Pólíka a bámulat és kétkedés hangján.

— Igen, fájdalom, rossz akarat. Szomorú, de vannak emberek, kiknek a legnagyobb örömet okozza az, ha felebarátaiknak kárt tehetnek, irigységből vagy más ily nemtelen érzésből. Gyakran igen csekély, parányi alkalom elég a legborzasztóbb tettek elkövetésére. Mindig csak szikra, egy parányi kis szikra az, melyből a láng támad, a rettentő, pusztító, mindent megemésztő láng! Nézd, kedves gyermekem, ha ama füstfelhőkre nézek, melyek szemünk előtt oly vadul gomolyognak, úgy tetszik nekem, mintha egy emberi lélekbe pillantanék be, melyben a jó és rossz erők egymással hevesen csatáznak. Ebben is csak egy parányi szikra mely később a pusztító lángokat előidézi. Ha ezt a parányi szikrát korán észre nem vesszük s ki nem oltjuk, akkor ebből, épen mint itt e füstfellegek, a legnemtelenebb érzések pusztító füstje és lángoszlopon gyűlnek össze, gomolyogva, küzdve a szívben. Boszu, harag, dacz, szívtelenség, önzés, igazságtalanság, melyek épen, mint ezen füstfelhők, mind nagyobbakká, végre óriás szörnyekké lesznek; a bűn, a romlás épen úgy, mint e lángok, utat törnek maguknak s bevégzik azt, a mit a figyelemre nem méltatott kis szikra kezdett.

»Ma még szikra, majd holnap láng
Még el nem oltható... ..«

Pólíka egészen megnémulva állott édes anyja előtt. Végre könyeze kérdé:

— Oh kedves jó mamám, hát az ilyen tüzet nem lehet eloltani?

— Nem, kedves gyermekem, az ilyet már nem lehet, vagy is már igen késő! Nemde szomorú? Észreveheted, hogy édes atyád sem alkalmaz mentő eszközöket a csűr oltására. Ez a pusztító lángok közt kárba veszett fáradság lenne.

— D
volna oly

— Ak
mielőtt mi

— A
az a esúnya

— A
leányát g

akkor is, k

kell, hogy

kell lenni

se hagyju

ama vesz

kitörhetne

embertárs

nának!
Pólik

szereettel s

— Ig
azonnal el

borzasztó,

okoz!

E kö

tek ki s n

Lehetett k

féktelen d

tett. Még

zasztó látv

let hangos

sel, ropogá

ott lobogó

a romok,

mely most

még kevés

Pólik

eseményt

tett az akl

benyomás

A ki

szégyenül

dést intéz

szegény, a

szaladt, le

s kipirult

kányára.

Ma

Mely

— De ha... ha a tűz még nem volna oly nagy, kedves mama?

— Akkor még talán el lehetne oltani, mielőtt mindent elpusztítana.

— Akkor is, kedves mama, ha... az a csúnya tűz... az emberben égne?

— Akkor is, mondá a mama, kis leányát gyöngéden magához szorítva, akkor is, kedves gyermekem. De vigyázni kell, hogy e tűz ki se gyúljon! Azon kell lennünk, hogy egyetlen egy szikrát se hagyjunk szívünkben olyat, melyből ama veszedelmes lángok elő állhatnak, kitörhetnek s melyek úgy reánk, mint embertársainkra kárt, romlást hozhatnak!

Pólika bólintott fejével s gyermeki szeretettel simúlt közelebb anyjához.

— Igen jól értem, kedves mama; én azonnal el fogom oltani, mert jaj! mily borzasztó, ha tűz támad s anyyi kárt okoz!

E közben a lángok egész erővel törtek ki s messze bevilágították a vidéket. Lehetett hallani a tűz ropogását, a mint féktelen dühhel mindent elpusztítani sietett. Még egy fél óráig tartott ez a borzasztó látvány, míg végre az egész épület hangoz, messzire elhalatszó recsegéssel, ropogással összeomlott s még csak itt-ott lobogott egy-egy vékonyabb lángnyelv a romok, szén és hamu óriás tömegén, mely most azon a helyen volt, a melyen még kevéssel ezelőtt a nagy csűr állott.

Pólika még egyszer átélte ez egész eseményt emlékezetében. Nagy benyomást tett az akkor reá; de vajjon tartós és mély benyomást-e?

A kis leány ijedten s mintegy megszeppenülve nézett maga elé, midőn e kérdést intézte magához. Azután hirtelen a szegény, ártatlan könyv felé fordult, hozzá szaladt, lehajolt, fölemelte, megsimogatta s kipirúlt arczczal tette az ablak párkányára. Mindig ott zsongott füleiben.

*Ma még szikra, majd holnap láng,
Mely el nem oltható!*

mert ezt a versecskét a mama gyakran elmondta akkor, midőn a csűr égett s midőn az égő épületet a romlott ember szívével összehasonlítá.

— Hogy is lehettem olyan balga, szólt Pólika, mialatt a könyvet ismét kiegyengette. Ha tovább is nyugodtan tanul-tam volna, már azóta régen játszanám, vagy kedves kis viaszbabámnak elkészíthettem volna az új szürke ruhát a piros selyem díszítéssel. Jaj de szép ruha lesz az, s hogy fog illeni az én kis Viczámnak, mintha csak rá öntötték volna. De új köpenyt is kell csinálni számára, mert ha ismét hideg lesz... jaj!... már ismét havazik odakünt... az ócska már igen vékony és könnyű... meghülhetne. De már ezt a jó kisasszonyra kell bíznom; nincs a világon olyan ügyes szabó, mint ő.

— Kisasszony, kiáltá Pólika a mellékszobába, melynek ajtaja félig nyitva volt; édes kisasszony, megtenné nekem azt a szivességet, hogy a Viczám számára köpönyeget szabna? Igen szép kelmém van hozzá. Úgy-e megteszi?

— Szívesen, jó gyermekem hangzék az oldalszobából, melyben a kisasszony kézimunkával elfoglalva az ablaknál ült. De először a szürke ruhát, kell elkészíteni és azután a köpenyhez kezdeni s még egyet: először még tanulni kell!

— Óh igen, ezek a borzasztó francia szók, sóhajtott Pólika. Szeretném, ha szótár se volna a világon, akkor nem kelene szokat tanulni!

Lassan és sóhajtozva kinyitotta az ablakpárkányon levő könyvet s megke-reste azt a lapot, melyen feladata volt. Majd jobb kezével a francia szók hosszú sorát eltakarta, úgy hogy azoknak csak magyar jelentése maradt látható és tanulni kezdett: a kutya — le chien; a ló — le cheval stb.

— Hiszen pompásan megy! Még egyszer... várjunk csak, hányat kell még

megtanulnom? Egy, kettő, három . . . hat . . . tíz . . . tizenhatsz . . . huszonöt . . . harmincz! Biz ez még sok, igen sok! Tehát előre, csak előre! . . . Addig föl nem veszem a szememet ebből a könyvből, míg mind nem tudom. A kakas? . . . le . . . la . . . le . . . »

Jobb kezét föl kellett emelni, hogy megnézze, hogy is nevezi hát a francia a kakast.

»Igen, igen . . . le coq! Le coq, le coq, — most már nem felejtsem el! A kakas? lo coq. — A tyúk? . . . le, la, . . . le . . .

Megint föl kellett venni a kezét. De mielőtt arra a helyre függesztette volna szemeit, melyen a tyúk francia nevét megtalálhatta, kiült az ablak előtt történt valami, a mi sokkal érdekesebbnek látszott, mint valamenyi francia tyúk és kakas.

Hangosan, sőt erősen kopogtatott az ablakon és kikiáltott:

— Borcsa! Borcsa, hová mégy?

A megszólított, egy ép olyan korásu kis leány, mint Pólíka, megállott, midőn a kiáltást hallotta és csodálkozva nézett ide, oda. Nem tudta mindjárt, honnan jön a hang és a kopogtatás. A kis leányka csak úgy könnyedén és meglehetősen szegényesen volt öltözve. Mintha meleg nyári idő lett volna, vékony ruhácskát viselt, de nyaka, feje kendővel volt bekötözve. Mikor észrevette, honnan jött a megszólítás, nyájasan integetett föl.

— Jó reggelt kisasszonyka!

— Hová mégy Borcsa? kérdé ismét Pólíka.

— Megyek a kertbe, kisasszony.

— Mit csinálsz ott? Játszol?

— Isten mentsen, kisasszonykám. A száraz galyakat szedegetem föl, mert a múlt éjjel nagy szél volt, sok száraz ágacs-kát rázott le a fákról.

— Borcsa, hát azután te ezt csak úgy mulatságból teszed?

A kis parasztleány ámúlva nézett a kérdezőre.

— Nem, kisasszony, nem mulatságból, de a száraz galy jó lesz begyujtani, ha kenyeret akarunk sütni.

Pólíka hangosan felkaczagott.

— No, ez furcsa beszéd! nem mulatságból, hanem azért, mert fütteni kell! Azt kérdeztem, hogy önként, magadtól teszed ezt, vagy valaki parancsolta?

— Természetesen, hogy parancsolták, felelé Borcsa.

— No és ki hát?

— Az ispánné. Majd mikorra kész leszek, jön az öreg András a talyigával, elhordja a galyakat s a sütőkemenczénél lerakja.

— Igen? mondá Pólíka megnyújtva a szót. És neked azt kell tenned, a mit az ispánné parancsol, nem a mit magad akarsz?

— Természetesen, felelé a kis Borcsa igen komolyan. A mit az ispánné asszony parancsol, azt teljesítenem kell; de mindig szívesen teszem. De most isten áldja meg a kisasszonykát, sietnem kell, megjött az öreg András a talyigával s majd restnek fog nevezni, ha látja, hogy még egy nyalábot sem szedtem össze.

Ezzel sebesen elfutott a kis leány a kavicsos uton, mely a nagy kerten át a tóhoz vezetett. Ott a nagy fák alatt kezdte Borcsa serény munkáját és Pólíka oly figyelemmel nézte őt az ablakból, hogy nem gondolt többé a francia kakasra és tyukra.

— Parancsolnak neki . . . de szívesen teljesíti a parancsot, ismétlé néhányszor Pólíka, gondolatokba merülve. Hm, nekem is parancsolnak . . . de biz én nem örömezt teljesítem. Persze, ha nekem is, mint Borcsának, szabad volna száraz galyakat szednem, ezt szívesen tenném. Meg is teszem, igen, megteszem! A mama oda van látogatóban s tudom, mindig későn tér haza a néniéktől. Este is megtanulhatom azt az ostoba harmincz francia szót! Kedves kisasszony, kiáltott erősebb hangon az oldalszobába s oda ment az ajtóhoz, mely-

nek küszöb szony, hol keztyűm? M

A kisa s komolyan

—
tam be
küldte a
melyet

nek küszöbén megállott, kedves kisasszony, hol van a köpenyem, kalapom, és keztyűm? Megyek a kertbe.

A kisasszony föltekintett munkájáról s komolyan ránézett a gyermekre.

— Ilyen tréfa csak téled telik ki, Pólikám, mondá. Kinek jutna eszébe, hogy ilyenkor, ilyen időben a kertbe menjen?

— Kinek? Hát a kis Borcsának és nekem is.

A KIS HAJÓS. (Lásd a 259. lapon.)

— Borcsa, az egész más. Jól hallottam beszélgetéseteket. Borist az ispánné küldte a kertbe, hogy száraz galyat szedjen, melyet a szél letördelt; neked azonban,

kedves gyermekem, egész más a dolgod, neked tanulnod kell.

— Ne aggódjék semmit, kedves kisasszony, ott is tanulok valamit, a mit még

nem értek. Gyorsan, gyorsan a köpenyemet, nyakkendőmet, kalapomat és keztyűmet!

— De gyermekem, legyen eszed! Elfejtetted már, hogy alig egy hete milyen torokfájásban szenvedtél, ágyban fekvő beteg voltál, jajgattál, nyögtél? Ujra meg akarsz hülni?

— Ha jó melegen felötözöm, nem fázom meg, erősködött Pólíka. Ugy-e megengedi?

— Csak nem gondolod, hogy ezt valóban megteszem?

— Oh, soha sem akar semmit megengedni, a mit kérek, felelt Pólíka durczásan.

Szemeibe könnyek tolultak a boszúság miatt és ingerülten kiáltá:

— Még egyszer kérem, adja ide köpenyemet!

— Igy? Hát ezt nevezik kérésnek? Egy szót se többet!

— Oh! ez már sok! szólt Pólíka s hangja reszketett. Megmondom mamának, ha hazajön.

— En is azt fogom tenni s majd megválnék, melyikünknek volt igaza.

— Még egyszer és utoljára kérem a köpenyemet! szólt Pólíka daczosan.

— Még egyszer és utoljára, nem!

— No jó, hát csak azért is kimegyek a kertbe.

S ezzel a Pólíka az ajtót becsapta, hogy csak úgy rezgett belé a kastély, kívülről kulcssal becsukta, s így a kisasszony fogoly lett, mert e szobának csak egyetlen egy kijárása volt.

— Pólíka! mit csinálsz? Nyisd ki azonnal! kiáltozá a nevelőnő és zörgetett az ajtón. De mind hiába.

Pólíka leoldotta selyem kötöcskéjét, fejére kötötte, zsebkendőjét nyakába, s azután kirohant a szobából. Néhány pillanat múlva, már ott szaladt hangos kiabálással, a nevelőnő leirhatatlan ijedelmére a kerti uton a kis Borecsa felé, ki szorgalmasan szedegette a száraz galya-

kat nagy rakásba. Borecsa nem kevésbé csodálkozott, midőn maga mellett látta a kisasszonyt, ki a nélkül hogy egy szót is szólna, a szél által földre szórt száraz ágakat szintén szedegetni kezdé.

— Mit csinál kisasszonykám! mondá Borecsa. Ne bántsa, majd összeszedem én, hiszen megkarczolja a genge kezeit! Nincs is keztyűje!

— Oh hadd el, nem lesz semmi bajom; csak te folytasd szintén munkádat.

A kis Borecsa komolyan rázta fejét, de engedett Pólíka szavainak s ismét munkájához látott.

— Látod Borecsa, kezdé Pólíka egy kis idő múlva, mialatt nagy bajjal egy óriási galyat czipelt, látod, nekem ezt nem kell tennem, de akarom, és ha a kisasszony még tizszer mondja is, hogy nem szabad! Ez olyan kellemes munka, melyet tréfából is megtehet akárki. A köpönyeg csak akadályomra szolgálna, nagyon jó, hogy nem adta ide. Keztyűt hozni jó lett volna, mert ujjaim kissé megfáznak. Megdörzsölöm, ez segíteni fog, ugy-e Borecsa?

Ez alatt a szegény kisasszony hasztalan erőlködött, hogy fogságából kiszabaduljon. Az ajtót kifeszíteni nem bírta s bár mennyire zörgetett, kopogott, senki sem volt közel, hogy meghallja.

Belőlről nem volt kilátás a szabadulásra, azért felnyitotta az ablakát s a hogy csak tudott kiabált le a kertbe, félig kérve.

— Rögtön jöjj vissza Pólíka! Gyermekem, légy okos! Hát erővel meg akarsz halni? Olyan könnyen öltözve, abban a csúnya időben! Jöjj fel kérek, jöjj!

Pólíka csak egyes a szél által arra hajtott hangokat hallott e beszédből. De azért igen jól tudta, mit kiáltoz a kisasszony.

Borecsa a hangos kiáltozásra csodálkozva tekintgetett föl s végre megkérdezte, ki kiabál, ugy?

— Oh, mondá Pólíka, csak hadd kiabáljon, ugy kell neki! Miért nem adta ide a köpenyemet és kalapomat, miért

tartja előre
hogy boszu
köpeny nél

— A
mulva Pól

asszony?

gudni fog

— N

ragszik-e

egyedül ő

mar! Néz

nya galy!

A jó

Pólíkához

— U

áltá sirva

finom ujjá

a galyszec

esére a se

egy kis ka

— A

szélsz, te

A jó

talta már

azért nyu

— K

ben kend

—

Pólíkáná

nézd csak

csuf felhó

Ugy e, te

milyen sz

ebbe a j

tóba. Né

—

mondá a

metlen, n

—

Honnan

—

három .

igy sokk

óh! . . .

jaj! a tó

tartja elrejtve a szekrényben? Nem csoda, hogy boszús lettem, rázártam a szobát s köpeny nélkül szaladtam el.

— Ah, mondá Boriska egészen elbámulva Pólíka vallomásán; ezt tette a kisasszony? No most a kisasszony haragudni fog!

— No bizony! — mit bánom én, haragszik-e vagy sem! Ki az oka? Ó... egyedül ő! Jaj! jaj! Borecsa jer csak hamar! Nézd, vérzik a kezem. Oh az a csunya galy!

A jó kis paraszt leány ijedten futott Pólíkához.

— Ugy-e, kisasszony? mondtam! kiáltá sirva; ilyen munkához fogni olyan finom ujjacskákkal, mint a magáé. Bizony a galyszedés nem jó mesterség. Szerencsére a seb nem valami veszélyelmes. Csak egy kis karcolás.

— Azt hiszed? Persze, te csak beszélsz, te nem érzed, mennyire fáj.

A jó kis Borecsa nem egyszer tapasztalta már, mily sértők a Pólíka szavai, azért nyugadton és szelíden felelé.

— Kössük be lapuval, van a zsebemben kendő. Így ni! Ugy-e, hogy jobb így?

— Jobbna jobb, de nem jó, volt Pólíkanak elég durván adott felelete. És nézd csak, a nap már megint azok mögé a csuf felhők mögé buvik. Mily hideg van! Ugy e, te is fázol, Borecsa? ... Hah! ... milyen szél! Ha nem kapaszkodtam volna ebbe a jegénye fába, még bele sodor a tóba. Nem árt neked a szél, Borecsa?

— Ha lehet, hátat fordítok neki, mondá a kis leány, így nem olyan kellemetlen, mintha egyenesen az arczomba fúj.

— Igazad van. Én is úgy teszek! Honnan is fu az a csuf szél?

— Most a kastély felől.

— Csakugyan ... Egy ... kettő ... három ... balra fordulj! Igazán Borecsa, így sokkal, sokkal jobb! De most ... ah! óh! ... óh! ... most megfogott, fölemel... jaj! a tóba visz!

— Igen, megfogott és odavisz! kiáltá egy mély hang, szorosan Pólíka fülei mellett s a gyermek szive erősen dobogni kezdett; mert egész bizonyossággal hitte, hogy valami természet fölötti hatalom ragadta meg.

— Jaj, segítség, segítség!

— No, ne essék annyira kétségbe, édes kisasszonykám, mondá hirtelen a kis paraszt leány, nem a szél viszi, csak az öreg András.

— András? kiáltá Pólíka örömmel, s most mert először hátra pillantani.

— Igen, igen, András, az öreg András, mondá ez komolyan, aki azért jött, hogyha még nem késő, megmentse a kisasszonykát a bajtól s azért a könnyelmű engedetlen gyermeket nem a tóba, hanem egyenesen a meleg ágyba viszi, a hol elég ideje lesz csinye fölött gondolkodni.

Az öreg András a kis leánykát erős karjai közé vette s míg ezt beszélte, a kerten keresztül a kastélynak tartott. Oda érve, egyenesen abba szobába ment, a hol legelőször Pólíkával megismerkedtünk s itt letette.

— Így! mondá. Ide szerencsésen megérkeztünk volna. És mostan, a ki ezt az ajtót becsukta, tegye jóvá hibáját, a mint tőle telik.

Pólíka úgy tett, a mint az öreg kívánta egy szónyi ellenmondás nélkül; sőt nem is merte szeméit fölemelni, nehogy az öreg András tekintetével találkozzék.

— Így mondá, ez, midőn Pólíka az ajtót kinyitotta, ez volt numero egy. Most a jó kisasszonytól bocsánatot kell kérni — ez a numero kettő.

Pólíka erős zokogásban tört ki.

— Édeskedves jó kisasszony, ne haragudjék reám! Soha sem fogok többé engedetlenkedni. Belátom hogy igen, igen rossz voltam. Kérem, bocsásson meg.

A nevelőnő leoldotta a gyermek fejéről a kötőt, kuszált haját elsimította homlokáról és nyájasan mondá:

— Megbocsátok, elfeledek mindent, gyermekek, ha csakugyan megbántad, hogy hibát követtél el. De most hamar a meleg ágyba, olyan hideg vagy mint a jégesap. András, maga meg úgy-e megmondja a szobaleánynak, hogy hozzon fel egy csésze forró bodza theát.

Az öreg sietett a konyhába, Pólíka pedig az izgatottságtól és hidegtől reszkette feküdt le.

— De ha most a mama hazajön? mondá nagy sohajjal.

— Akkor természetesen elbeszéljük neki, mi történt . . .

— Nem, egyetlen kedves jó kisasszony, ne tegye azt! Kérem! Soha sem leszek rossz!

— Reménylem is, gyermekek; de azért a mama előtt ezt az esetet nem szabad elhallgatnunk. Neki joga van kívánni, hogy előtte semmit sem hallgassunk el. Hogy bízhatná rám különben gyermekét?

— Mama nagyon, nagyon fog haragudni,« mondá zokogva. Sőt nem csak haragos, de szomorú is lesz, s ha édes mama szomorú, akkor, akkor . . . könyvei elfojtották szavait.

— Akkor még inkább beláthatod elkövetett tettet helytelenségét. Látod, a dacz, az ellenmondás milyen szomorú következményű! De reménylem, az nem fog beférkőzni többé ebbe a kis főbe, vagy e kis szivecskébe. Gondoljuk, hogy ez csak kis szikra volt, melyet még nagy fáradság nélkül el lehetett oltani, mielőtt lángra lobbant volna.

Pólíka letörlé könyveit s a kisasszonyra nézett, csodálkozva, mintha kérdené: »Hogy jön erre a gondolatra?« Azután hirtelen megölelte és füleibe súgta:

— Mindent, mindent el fogok beszélni mamának; elmondom, hogy a kisasszony mily jó, áldott jó volt irántam s mennyire sajnálom, szívből sajnálom, hogy olyan rossz gyermek voltam! Oh, ez már nem is szikra, ez már több volt. De ti segítetek

azt kioltani — úgy-e? Nem kell majd rólam elmondani:

*Ma még szikra, majd holnap láng,
Mely el nem oltható!«*

Jótekonyság.

A bölcsőde javára adakoztak:

Vigyázó Józefa 1 frt 50 kr., Vigyázó Ferencz 1 frt., ifj. Vigyázó Sándor 1 frt. — A már eddig kimutatott 222 frt. 65 krral együtt 226 frt. 15 kr.

*

A csángó magyarok betelepítésére adakoztak: Jambrikovics Blanka és László gyűjtése 8 frt. 47 kr. (Egyes adakozók: Szabó Dezső 50 kr., Takács Alajos 25 kr., Szukub János 30 kr., Romann Károly 15 kr., Grósz Pista 10 kr., Czizmazia Józsi 10 kr., Weisz János 10 kr., Mészáros Ferencz 5 kr., Druga László 20 kr., Borka Ferencz 5 kr., Szabó József 10 kr., Prohászka Imre 4 kr., Antalik János 8 kr., Ivanics András 5 kr., Vörös Ferencz 10 kr., Sooki István 10 kr., Fritsch Othmár 20 kr., Ottinger Gyula 30 kr. Veszprémi Győző 20 kr., Csányi Ede 20 kr., Jambrikovits László 50 kr., Stadtrucker Janka 20 kr., Druga Paula 20 kr., Ottinger Ida és Sarolta 40 kr., Csáka Ida 20 kr., Peitl Arabella 50 kr., Takács Lujza 10 kr., Fercsek Fanni 20 kr., Dollentz Matild 20 kr., Galgóczy Gizella 20 kr., Bukovinszky Erzsi 50 kr., Köszeghy Ilona 70 kr., Fritsch Paula és Mari 40 kr., Csiba Teréz 20 kr., Tébenszki Erzsike 10 kr., Göpner Erzsébet 20 kr., Jambrikovits Blanka 50 kr.) Mélik Lajos 1 frt 60 kr. — A már eddig kimutatott 169 frttal együtt 179 7 kr., mely összeg a »Nemzet« ápril 25. és 26-ki számában ki van mutatva.

*

A győri árvizkárosultak részére: Vigyázó Jozefa 1 frt. 50 kr., Vigyázó Ferencz 1 frt., ifj. Vigyázó Sándor 1 frt. Kimutatva a »Nemzet« ápr. 25. és 26-ik számában.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis adakozókon.

Forgó bácsi.